602/00

Den 18. september 2000 blev i sag nr. 52.134:

xxxx xxxxxxxx
xxxxxxxxxxx xx
xxxx xxxxxxxxx

mod

Topdanmark Forsikring A/S
Borupvang 4
2750 Ballerup

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren, der har retshjælpsforsikring i Topdanmark Forsikring A/S, klager ved sin advokat over selskabets afvisning af at yde retshjælpsdækning til et påtænkt søgsmål mod selskabet i dettes egenskab af ansvarsforsikrer for et motorkøretøj, som påkørte klageren i 1980.

Selskabet har afvist at yde retshjælpsdækning med henvisning til, at omkostninger til sagens førelse ikke vil være afholdt med rimelig grund.

Klageren var den 22/4 1980 udsat for et ulykkestilfælde, idet han på sin motorcykel blev påkørt af en bil og med venstre side af kroppen ramte et jerngitter. Selskabet har forklaret, at man som ansvarsforsikrer for det ansvarlige køretøj anerkendte erstatningspligten og udbetalte svie- og smerteerstatning samt erstatning for de ved uheldet beskadigede effekter. I september 1995 anmodede klagerens læge om en genoptagelse af sagen, og i den forbindelse foranledigede selskabet speciallægeerklæring udarbejdet.

Af speciallægeerklæringen dateret 16/2 1996 fremgår bl.a.: "Resume og konklusion: Det drejer sig om en 40-årig mand, der for snart 16 år siden på motorcykel blev påkørt af bil. Han blev smidt af motorcyklen og landede i et jerngitter med venstre side af kroppen. Havde smerter i venstre flanke, venstre fod, der var kraftig hævet, og lette smerter

i venstre albue. Behandles for en uforskudt metatarsfraktur med Tensoplast. Der blev ikke foretaget røntgenfotografi af columna lumbalis, men undersøgelse af urinen viste normale forhold. I efterforløbet specielt generet af lændesmerter med udstråling fra venstre side ned over venstre hofte, om i lysken samt angiveligt ned på forsiden af låret mod knæet samt af og til nogle mere jagende smerter ned på bagsiden af benet. Af og til er der ledsagende sovende fornemmelser ned over tæerne. Det har været et problem for ham med disse lændesmerter, således at han måtte ophøre med at arbejde som maskinarbejder for 5 1/2 år siden. De sidste 3 1/2 år ernæret sig selvstændig pølsemand har angiveligt også her mærket til lænderyggen, fordi han skal foretage vridende bevægelser i forbindelse med servering af pølser. Ellers bebor han et stor parcelhus med have, som han angiveligt kan klare, om end han ikke gør så meget ud af haven. Har diabetes mellitus, for hvilket han er behandlet med insulin. Objektiv undersøgelse: En overvægtig mand, der virker robust og fuldstændig af naturlig væsen. Han går uden påfaldende tvangsholdning og naturligt på trapper. Han kan gå i hug og rejse sig. Går også på tæer og hæle uden problemer. Sv. til columna thoracolumbalis er der S-formet skoliose, Scheuermann-kyfosering i thoracolumbale overgang og nedsat bevægelighed. Der er ømhed i venstresidige rygstrækkere ind mod columna lumbalis. Sv. til underekstremiteterne er der let indskrænket bevægelighed i venstre hofte, der angiveligt smerter, når man kommer til yderstillinger i forskellige bevægeretninger. Han har 1 cm's venstresidigt lårsvind. Et røntgenbillede maj 1995 har vist, at der ved hændelsen er sket en afrivning af processus transversus af 2., 3. og 4. lumbalhvirvel. Derudover muligvis lidt discusinstabilitet mellem 3. og 4. lumbale discus, bedømt ud fra en såkaldt tranktionsspore. Et røntgenbillede af venstre hofte har noget usikkert vist måske en lille kantafrivning på acetabulum bagtil. Af røntgenbeskrivelsen kan man også læse, at der er tale om randosteofytter i forbindelse med os acetabuli externum. Der er ingen hofteledsartrose. Der er således hos denne mand oplagte tegn på følger efter ulykkestilfælde i form af frakturerne i processus transversus samt en ryg, der er disponeret for problemer med den ret udtalte lave Scheuermann og skoliose, som sandsynliggør eksplorantens smerteklager fra lænderyggen og venstre hofteregion. Om der muligvis har været en påvirkning af venstre hofteled i forbindelse med ulykkestilfælde kan ikke med sikkerhed afgøres. Der synes at være en god overensstemmelse mellem de subjektive klager og de objektive fund, der er gjort ved undersøgelsen."

Arbejdsskadestyrelsen fremkom herefter med en udtalelse den 9/10 1996. Af udtalelsen fremgår: ”Skadens dato …..: 22 APR 1980 … Vi er blevet bedt om en udtalelse om invaliditetsgraden og om stationærtidspunktet. På grundlag af de foreliggende oplysninger vurderer vi invaliditetsgraden til 8 procent, jf. ulykkesforsikringslovens § 32. Vi har lagt vægt på, at skadelidte har følger efter ulykken i form af nedsat bevægelighed i hoften og jævnlige lændesmerter, men med næsten normal bevægelighed. Stationærtidspunktet er fastsat til 22. juli 1980, hvor der efter lægelig vurdering ikke vil ske en væsentlig forbedring af helbredstilstanden.”

I Arbejdsskadestyrelsens skrivelse af 3/1 1997 til selskabet hedder det bl.a.: ”Den 9. oktober 1996 afgav vi begrundet udtalelse i sagen. Vi er nu blevet bedt om at uddybe vores begrundelse. Efter at have forelagt sagen for vores lægekonsulenter igen, må vi meddele, at vi ikke finder grundlag for at ændre den fastsatte invaliditetsgrad på 8 procent. Vi skal her henvise til, at størsteparten af skadelidtes nuværende lændegéner med udstråling til underekstremitet må tilskrives hændelse i 1995, der er ulykken i 1980 uvedkommende. Vi skal således fastholde, at ulykken i 1980 ikke har betinget nogen bevægeindskrænkning i lænden, og at en invaliditetsgrad på 8 procent er dækkende for følgerne efter ulykken i 1980.”

Det fremgår ikke af sagens akter, at klageren har været udsat for et traume i 1995.

Den 2/4 1997 anmodede klagerens advokat om en genoptagelse af sagen. Den 8/4 1997 gennemgik klageren en operation, og af epikrisen fremgår bl.a.: ”Skadelidte var i 1980 udsat for svært rygtraume, hvor der senere blev påvist brud på 3 nederste tværtappe i lænden på venstre side. Forud for ulykken havde han altid været rygrask. Siden 1980 gradvist tiltagende rygproblemer med efterhånden udstrålende smerter til venstre ben. Symptomerne er af sådan en sværhedsgrad, at han har måttet omskoles. Pga. de svære symptomer, og de ved special-røntgenundersøgelse (CT-skanning) påviste forandringer, foretages der den 08.04.97 operation med frilægning af venstresidig nerve i lænden (decompressio radicis lumbalis S1 sin.) Ved operationen findes en knogledannelse som påvirker nerveroden og samtidig er bruskskiven meget blød, hvorfor denne udrømmes. Der er en klar sammenhæng mellem ulykkestilfældet og skadelidtes aktuel-

le symptomer, idet han har været udsat for et svært rygtraume og den påviste knogledannelse er uden tvivl betinget af rygtraumet."

Af speciallægeerklæring af 15/12 1997 fremgår bl.a.: "KONKLUSION: Tidligere fuldstændig rygrask pt. som i forbindelse med en motorcykelulykke i 1980 slår lænderyggen og venstre side af bækkenet. Klager initialt over smerter i foden samt i lænderyggen. Der tages ingen initiale røntgenbilleder af lænderyggen, hvilket først gøres år senere og disse viser resttilstand efter fraktur af processi transversi samt muligvis et os acetabuli eller et resttilstand efter en skade på acetabulum. Ved ulykkestilfældet blev der taget røntgen af foden som viste en udislukseret fraktur af et af mellemfodskonglerne. Successivt efter ulykkestilfældet udviklet tiltagende besvær med smerter fra lænderyggen og pt. blev opereret med decompression på grund af lidt tryk på en nerverod. Blev dog kun kortvarigt forbedret af indgrebet. Har stadig en hel del lændesmerter samt smerter svarende til venstre hofteled. Har fra 1993 arbejdet som selvstændig pølsemand, initialt 8 timer, men han har måttet gå ned på 6 timers arbejdsdag på grund af tiltagende besvær fra ryggen og hofteleddet. Der findes et helt klart årsagssammenhæng mellem ulykken i 1980 og pt.'s nuværende klager fra lænden og hoften."

I skrivelse af 26/1 1998 anmodede klagerens advokat Arbejdsskadestyrelsen om en udtalelse om klagerens invaliditetsgrad.

Af speciallægeerklæring af 17/3 1999 hedder det bl.a.: "De anmoder om en vurdering af ovennævnte klients invaliditetsgrad i anledning af uheld i 1980. Deres klient er af Arbejdsskadestyrelsen blevet vurderet til at have en % på 8% for gener i form af rygsmerter, let nedsat bevægelighed i lænden samt nedsat bevægelighed i hoften. De er af den opfattelse, at méngrad er sat for lavt og ønsker overordnede bemærkninger til ovennævnte klients helbredstilstand, herunder om generne kan forventes at forværres. … Som konklusion finder man, at patienten nu er 43 år, overvægtig med slidgigtforandringer i venstre hofteled og nedslidningsforandringer i lænderyggen med udvikling af diskusprolaps, derudover har skadelidte morbus Scheuermann samt følger efter brud på lænderyggen med afsprængning af tværtappe på 1., 2., 3. og 4. lændehvirvel samt asymmetrisk sammentrykning af 7. brysthvirvel. Det er vanskeligt at henføre ulykkestilfældet, som til grund liggende årsag for det totale symtombillede. Det skønnes rimeligt

at antage, at hoftelidelsen og en del af lændesmerterne hidrører fra ulykkestilfældet. På lang sigt vil slidgigtforandringerne i venstre hofteled tiltage og sandsynligt medføre behov for total hoftealloplastik inden for de næste 10 år. Forandringerne i lænderyggen er ikke umiddelbart tilgængelig for operativ behandling. Såfremt man finder, at de diskusdegenerative forandringer med diskusprolaps kan henføres til ulykkestilfældet, synes den tilkendte ménerstatning at være klart for lav. Såfremt man addere et vist omfang af lænderygsmerterne til slidgigtudviklingen i venstre hofteled, vil ménerstatningen også øges til et niveau klart over 8%. Desværre ser man ofte, at patienter i skadelidtes aldersgruppe udvikler diskusprolaps og slidgigt uden at have været udsat for ulykkestilfælde. Dette forhold gør årsagssammenhængen til en skønssag."

Den 31/8 1999 fremkom Arbejdsskadestyrelsen med en udtalelse, hvoraf bl.a. fremgår: "Skadens dato …..: 22. april 1980 … Arbejdsskadestyrelsen har ved udtalelse af 7. december 1998 vurderet méngraden til uændret 8 procent. Méngraden er fastsat til 8 procent for gener i form af rygsmerter, let nedsat bevægelighed i lænden og nedsat bevægelighed i hoften. Baggrunden for vurderingen var lægeerklæringen af 15. december 1997 fra speciallæge R.B. Vi har imidlertid i brev af 31. marts 1999 modtaget erklæring af 19. januar 1999 fra overlæge på Aabenraa Sygehus P.L. samt fra overlæge dr. med. C.B. af 17. marts 1999. På baggrund af disse oplysninger har sagen været forelagt styrelsens lægekonsulenter til fornyet vurdering, og vi finder nu, at den medicinske invaliditet (det varige mén) er 12 procent. Vi har lagt vægt på, at der er slidgigtgener i venstre hofteled. Udfra en lægelig vurdering har ulykkestilfældet den 22. april 1980 været medvirkende årsag til nuværende hoftegener. Det samlede mén vurderes således til 12 procent."

Selskabet har herefter accepteret at følge Arbejdsskadestyrelsens forhøjelse af méngraden.

I klageskrivelsen af 5/1 2000 til nævnet har advokaten anført, at han ønsker at føre retssag mod selskabet med påstand om, at klagerens invaliditetsgrad (i medfør af den gamle ulykkesforsikringslovs § 32) som følge af trafikulykken er 50% og ikke 12%.

Selskabet har afvist at yde forsikringsdækning med den ovenfor nævnte begrundelse.

I advokatens skrivelse af 7/2 2000 til nævnet hedder det bl.a.: ”Under henvisning til Deres skrivelse af den 28. januar d.å. fremsender jeg kopi af min skrivelse af den 21. december 1999 til klageren F.W. påført et håndskrevet notat af overlæge C.B., der har afgivet udtalelse i sagen. Den pågældende overlæge har via min klients moder gennemgået sagsakterne og mener på den baggrund, at der er grundlag for at videreføre sagen. Den pågældende overlæge, der har afgivet erklæring i sagen, skønner tillige i erklæringens sidste afsnit, at ménerstatningen er på et niveau klart over 8% ved blot en overførsel af lænderygsmerterne i et vist omfang til slidgigt udviklingen i venstre hofteled. Hertil kommer at overlægen i sin erklæring på side 2 midtfor nævner, at det er rimeligt at antage, at hoftelidelsen og en del af lændesmerterne hidrører fra ulykkestilfældet. For så vidt angår forsikringsselskabets påstand om, at den påståede méngrad på 50% er udokumenteret, må jeg henvise til overlæge P.L.'' erklæring af den 19. januar 1999 sidste afsnit, hvoraf fremgår, at der ikke er tvivl om årsagssammenhængen, og at slidgigten formentlig vil føre til, at min klient må gennemgå en total hofteproteseoperation i venstre hofteled i løbet af ganske få år. Da min klient er selvstændig pølsemand har han overordentligt svært ved at arbejde med de vridende kropsbevægelser i pølsevognen, hvilket har været tilfældet igennem en årrække og i 1995 i forbindelse med et kiropraktorskift blev det oplyst, at han havde overordentligt svært ved blot at bære en sodavandskasse. Det er fortsat min opfattelse, at min klient med det i sagen foreliggende materiale har dokumenteret, at der er den fornødne årsagssammenhæng imellem ulykkestilfældet i 1980 og min klients aktuelle helbredstilstand, og at min klient i den forbindelse har dokumenteret, at erhvervsevnen er nedsat med mindst 50%.”

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.: ”**§ 5. Hvilke omkostninger er ikke dækket af retshjælpsforsikringen?** 1. Omkostninger, som ikke er afholdt med rimelig grund, f.eks. fordi sikrede ikke skønnes at have rimelig grund til at føre sagen, eller fordi disse ikke står i rimeligt forhold til sagens genstand.”

Nævnet udtaler:
De oplysninger, der er forelagt nævnet, giver ikke nævnet grundlag for at antage, at invaliditetsgraden kan fastsættes højere end de 12%, som Arbejdsskadestyrelsen nu har ansat, og som selskabet har godkendt.

Nævnet kan derfor ikke kritisere, at selskabet har afslået retshjælpsdækning til den påtænkte retssag mod selskabet.

Herefter

b e s t e m m e s :

Klagen kan ikke tages til følge.

Poul Sørensen